

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/199918,TEKST-AUDIO-Anna-i-Sara-12-odc-filmowego-cyklu-IPN-Nie-tylko-Ulmowie-dostepny-na.html>
03.05.2024, 01:59

[TEKST + AUDIO] „Anna i Sara”- 12. odc. filmowego cyklu IPN „Nie tylko Ulmowie” dostępny na kanale IPNtv

Data publikacji 12.04.2024

Prezentujemy kolejny odcinek miniatur filmowych z cyklu „Nie tylko Ulmowie”. Film „Anna i Sara” przedstawia historię bohaterkiej Anny Bogdanowicz z Jasła, która za ostateczną cenę śmierci w niemieckim obozie KL Auschwitz, zdecydowała się pomóc swojej przyjaciółce żydowskiego pochodzenia Sarze Diller. By uratować jedno życie Anna zaangażowała w tę pomoc trzy inne rodziny. Dzięki współpracy wielu Polaków Sara Diller przeżyła wojnę.

Anna i Sara

Anna and Sara

Artykuł autorstwa Edyty Krężolek i Tomasza Goneta wykorzystany w filmowej narracji dotyczącej Anny Bogdanowicz i Sary Diller znajdują Państwo w publikacji IPN: *Represje za pomoc Żydom na okupowanych ziemiach polskich w czasie II wojny światowej*, t. I, red. M. Grądzka-Rejak, A. Namysło, Warszawa 2019, s. 104.

„Anna i Sara” to tytuł kolejnego odcinka miniatury filmowej IPN z cyklu „Nie tylko Ulmowie”. Film opowiada o żonie burmistrza Kielc z niemieckiego nadania Annie Bogdanowicz, która pomagała swojej żydowskiej przyjaciółce ukrywać się przed Niemcami.

Anna Bogdanowicz i Sara Diller były absolwentkami Prywatnego Seminarium Nauczycielskiego w Jasle. Przed wybuchem wojny obie pracowały jako nauczycielki. We wrześniu 1939 r., gdy rozpoczęła się niemiecka okupacja Polski, Anna z rodziną mieszkała w Kielcach. Sara zaczęła udzielać korepetycji synowi Anny. Częste kontakty między obiema kobietami zostały przerwane, gdy Niemcy zmusili polską ludność żydowskiego pochodzenia do zamieszkania w gettach. Mąż Anny współpracował z Niemcami, był z ich nadania burmistrzem Kielc. Z tego powodu Anna nie mogła przyjąć Sary pod swój dach. Zorganizowała jednak dla swojej przyjaciółki ucieczkę z getta, znalazła dla niej mieszkanie u małżeństwa Gościejów w Kielcach, następnie w domu rodziny kolejarzy oraz w leśniczówce Rojków. 6 listopada 1942 roku Niemcy aresztowali Annę Bogdanowicz wraz z

mężem i synem. Anna została uwięziona w Auschwitz, gdzie poniosła śmierć 14 czerwca 1943 roku. Zdążyła jednak ostrzec przyjaciółkę, która szybko opuściła leśniczówkę i wyjechała do Krakowa, a następnie do Warszawy. Stąd pod fałszywym nazwiskiem została wywieziona na roboty do Austrii. Dzięki ofiarności Anny Bogdanowicz Sara przeżyła wojnę i wyjechała do Izraela.

Sara Diller, podobnie jak Szewach Weiss i dziesiątki tysięcy polskich Żydów, przeżyła niemiecką okupację i Zagładę dzięki pomocy wielu ludzi dobrej woli spośród polskich współobywateli.

Były ambasador Izraela w Polsce wspominał - *Na początku ukrywaliśmy się w domu Państwa Góralów, a potem w domu Państwa Potężnych. To byli nasi polscy sąsiedzi z Borysławia. Potem przeszliśmy do kryjówki, do podwójnej ściany, którą mój tatuś dobrze przygotował w naszym domu. Byliśmy tam przez siedem/osim miesięcy. Poprosiliśmy panią Lasotową (Ukraińkę, koleżankę mojej mamusi), aby przeniosła się do naszego domu, bez jej pomocy nie moglibyśmy przeżyć. Potem Niemcy nauczyli się, że takie podwójne ściany kryją Żydów. Musieliśmy się przenieść w inne miejsce. Była to piwnica sąsiedniego domu. To była ochronka dla dzieci, którą przed wojną zbudował mój dziadzio Icek. 21 miesięcy żyliśmy w piwnicy. Jedzenie przynosili nam Góralowie i Potężni. Pani Lasotowa prowadziła sklep i zaopatrywała nas w żywność, papierosy i benzynę do kuchenki polowej. Cała moja rodzina uratowała się. To wszystko byłoby niemożliwe, gdyby nie Sprawiedliwi. Rodzina Potężnych, Górali i Pani Lasotowa z panem Romanem Szczepaniukiem. Kochani wspinali ludzie. To są moi bohaterowie. Zawsze w moim sercu* (cytat za: Jan Żaryn, *Polska wobec Zagłady*, Oficyna Wydawnicza Volumen, Warszawa 2019, s. 245).

Większość z tysięcy osób, które udzieliły pomocy Żydom w czasie okupacji niemieckiej nigdy nie została uhonorowana, a najprawdopodobniej nigdy nie będzie publicznie znana. Chcemy ich wszystkich uczcić cyklem filmów „Nie tylko Ulmowie”. Zapraszamy do obejrzenia kolejnej miniatury filmowej – „Anna i Sara”.

Kolejny odcinki prezentowane będą do końca maja w każdy piątek o godzinie 10.00.

Naukowcy oceniają, że Niemcy w czasie II wojnie światowej zamordowali za pomoc Żydom około tysiąca Polaków. Dzięki heroicznej działalności wielu mieszkańców okupowanych ziem polskich udało się uratować kilkadziesiąt tysięcy polskich obywateli pochodzenia żydowskiego.

Zapraszamy do korzystania z publikacji IPN:

Co widziały drzewa - Film animowany o błogostawionej rodzinie Ulmów

Kontakt dla mediów:

Rzecznik Prasowy - Dyrektor Biura:

dr Rafał Leśkiewicz

tel. 602 322 362

rzecznik@ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

AUDIO:

Aby zobaczyć odtworzyć włącz JavaScript

PLIKI DO POBRANIA

[12. odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Anna i Sara”. \(ENG\) \(mp3, 11.69 MB\) 09.04.2024 12:00](#)

[12. odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Anna i Sara”. \(ENG\) \(wav, 51.54 MB\) 09.04.2024 12:00](#)

[Edyta Krężolek \(OBEN Kielce\) -12. odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Anna i Sara”. \(PL\) \(mp3, 11.3 MB\) 09.04.2024 12:00](#)

[Edyta Krężolek \(OBEN Kielce\) -12. odcinek cyklu filmowego IPN „Nie tylko Ulmowie” pt. „Anna i Sara”. \(PL\) \(wav, 101.11 MB\) 09.04.2024 12:00](#)

